

maakten van oordeel zijn, dat men tot bevordering van de vrijmaking zelfs een kerk tot valsche kerk kan verklaren en dan toch die kerk kan blijven dienen in het ambt, dan komt er helderheid.

Wat „de Vrijgemaakten“ oordeelen, moeten inzenders maar liever niet beoordeelen uit één geval van een door de inconsequentie van inzenders zelf inconsequent gemaakten broeder, doch uit wat zij officieel en gemeenschappelijk aan de kerkelijke vergaderingen schreven. Uit geen letter van deze schriften blijkt, dat zij het praedicaat „valsche kerk“ gaan hanteeren „tot bevordering van de vrijmaking“. Zij doen dat alleen ter handhaving van de belijdenis. Inzenders weten daar geen raad meer mee, vrees ik. Weehalve te meer het odium van insinuaties op hen valt, als zij schrijven:

Dan blijkt, dat men het ontoelaatbare wil toelateren en goedkeuren, als het maar de vrijmaking kan dienen.

Als het „ontoelaatbaar“ is, een bestaande kerk te qualificeeren naar de confessionele normen in haar aanwijzing der „valsche kerk“, en dan tevens een tijdlang nog zich in te spannen voor haar bekeering, wel, dan heeft alweer dr A. Kuyper het „ontoelaatbare“ gepropageerd. Laten inzenders dan toch eens een „postuum eerherstel“ geven aan de hervormde kerk, die hem om „ontoelaatbare“ handelingen schorste en vervolgde, door dadelijk hervormde te worden; ook de hervormde kerk kent groepen, wier leden tot hun dood toe blijven protesteeren, maar niet komen tot de daad der gehoorzaamheid. Als inzenders verklaren:

Daarin wordt een geest openbaar, die naar ons oordeel met kracht bestreden moet worden. Dit is naar ons gevoelen scheurmakend en aantastend van de heilichheid van kerk en ambt.

dan zuchten wij: wat is de „heilichheid“ van kerk en ambt? Volgens inzenders is het daarmee in strijd, als men de kerk valsch acht en haar toch nog helpen wil in de bekeering. Ze meten dus de „heilichheid“ naar het eens en vooral „heilig-verklaarde“. Wij meten ze af naar de wet van God, neergelegd in art. 7 Gel. Bel. en art. 31 K.O. Zij willen niet zondigen tegen de relatie: ambtsdrager tegenover de gegeven gemeenschap der als mede-ambtsdragers erkenden. Maar als die relatie zelf soms zondig is? Dan moet ze prijsgegeven worden, juist vanwege de heilichheid der roeping Gods, die tot de ambtsdragers komt, en die neergelegd is in art. 7 Confessie en art. 31 K.O.

Eindelijk:

Wij hebben door medewerking te verleenen aan deze schorsing, dan ook geen streep gehaald door de mede door ons ondertekende brochure „Om recht, revisie en hereeniging“. Maar die deze schorsing zondig durft noemen, die staat niet in de rechte verhouding tot kerk en ambt.

Met dank voor de plaatsing,

Hoogachtend,

Dr J. Schelhaas Hzn.
Ds L. van Urk.

Tzummarum,
Sexbierum.

28 November 1947.

Inzenders hebben wel een streep gehaald door hun brochure. Want ze hebben gedragen, en nu ook laten dragen, wat ze eerst niet meer zelden te kunnen dragen. Ze hebben ook zelf de consequentie getrokken uit hun afgoderij met een gegeven grootheid: verband met Ridderbos-Grosheide-Nauta tot elken prijs. Ze hebben iemand als openbaren groven zondaar uitgebannen, dien zij voor God, als ze straks gaan slapen, niet durven noemen een openbaren groven zondaar naar de artikelen der K.O., die ze hier toch hebben durven hanteeren. Wie zulk een schorsing aandurft, die doet precies wat zijn synode wil: je mag gerust doen wat aan een paar lastige lieden in Gods naam verboden werd, als je maar niet de consequentie trekt hetzij uit de adviezen-Ridderbos-synode: meneer, loop er dan toch uit, hetzij uit de wet Gods, die zegt: heb aan openbare zonden geen gemeenschap en bedrijf ze niet mede zelf op gezag van menschen. Ze hebben zich in een zonde tegen 5e en 9e gebod evenzeer vergrepen aan een kind van God als hun synode.

Die licht dan ook in haar vuistje.

En aan zulke sinistere lachjes is „de kerk“ altijd doodgegaan. Het is de dood der „valsche kerk“, die slechts dan de vuisten balt als 't zoo te pas komt, of liever schijnt te komen.

Ze moeten in de buurt van zulke lieden maar liever geen rectorale oraties houden over het pragmatisme van — de Amerikanen. Want dit is pragmatisme van de slechtste soort.

K. S.

„INTERKERKELIJK CONGRES“,
P.A. OUDESTRAAT 6, KAMPEN.

Te Kampen, Oudestraat 6, is gevestigd de Theologische Hoogeschool van de in 1944 ontstane grootheid, die men duidelijkshalve kan noemen: de synodocratische gemeenschap van thans vier formulieren van (onderstelde) eenigheid.

Daar wordt a.s. Dinsdagmiddag — we schrijven vandaag 10 Januari — geopend een „interkerkelijk congres“. Het te Kampen verschijnend orgaan „Strijdend Nederland“ meende onlangs een waardeerend artikel, dat geschreven was met het oog op prof. Greidanus' jubileum, niet te kunnen publiceren zonder de inleidende woorden, dat een „geestverwant“ van den jubilaris aan het blad deze copie had doen toekomen. Het bleef „neutraal“; of er ook in de copie soms wat gewijzigd wordt, laten we maar onbesproken. Thans geeft ditzelfde blad, verschijnend in een stad, waar de synodocraten verre in de minderheid zijn, zonder eenige nadere inleiding een niet als ingezonden aangevend artikel, waarin iemand de hulp der burgerij inroept voor het slagen van bedoeld congres. Het gaat uit van de V.S.T.F. (Vereeniging Studenten Theologische Faculteiten), voorloopig nog in Nederland, later, naar het blad hoopt, ook in Europa. Niet zonder enthousiasme wordt verteld, dat men de duitse theologen helpen wil.

Nu, dat heeft zin. Toen ik in Erlangen studeerde, kwamen op een goeden dag er 800 theologische studenten aan; maar in de kerkdiensten, den volgenden Zondag, kon men in de opkomst geen verschil zien met den vorigen Zondag. Wil men studenten van zulk een land thans na den oorlog helpen, dan zal men hun den Christus der Schriften moeten prediken, en het gezag der Schriften, en vooral niet moeten disputabel stellen wat het geloof als boven allen twijfel verheven belijdt. Niet disputabel stellen, b.v. door als gelijkwaardig naast elkaar te plaatsen, en met gelijk recht voor onderzoek voor te dragen: ja en neen. Vooral niet in een gebouw, waaruit men pas verwijderd heeft twee hoogleraren, die ervoor bedankten, ze doen alsof een formule van dr J. Ridderbos, die hij zelf later ging prijsgeven en veranderen, van God was, zoo, dat ook geen gekloofde haar ervan mocht worden prijsgegeven, zonder schorsing en afzetting te verdienen vanwege deze groote openbare zonde.

Wie spreken daar nu? Dr H. N. Ridderbos zal beginnen met het meer en meer gebruikelijke artikel „wijdingsure“. Als het ongewijde dan gewijde, en dus in orde gemaakt is, spreken, volgens program, prof. dr G. v. d. Leeuw, de man van het sacramentalisme en een heel eind — naar eigen zeggen — met Barth op hetzelfde pad meeloopende, prof. dr A. A. v. Ruler, leerling van den barthiaanschen prof. H. J. Halte, en op het pad van Barth hem geheel begeleidend, zij het dan over heel de linie wat onrustig; zendeling P. M. Legéne, iemand namens de buitenlandsche commissie der V.S.T.F.; prof. dr H. Dooyeweerd, die ons den laatsten tijd verontrust met theorieën over het gebied, waarop kerkelijk aanvaarde belijdenisschriften al of niet iets te zeggen hebben, en prof. dr W. Banning, die, modern theoloog en socialist, met dr J. Waterink vlak na den oorlog een N(ederlandsche) J(eugd) G(emeenschap) heeft helpen vormen, en ons allen daarmee de stuipen op het lijf joeg.

De andere faculteit in Kampen, die haar residentie Broederweg 15 heeft, is niet gevraagd. Dat is maar goed ook, al betwijfel ik, of de motieven, die den een wel, den ander niet in aanmerking lieten komen, goed zijn. Wellicht meent men, dat zulke kettlers als daar doceeren aan die duitse en andere studenten niets goeds te bieden hebben.

En dat gaat nu allemaal gebeuren in Oudestraat 6. We vertellen 't even aan die lezers, die ons vroegen wat we onlangs bedoelden met de aldaar te verwachten invasie van kettlers.

Een wijding vermag tegenwoordig veel. Ze ontsteekt de interconfessionele schemerlampjes. Die zijn toch zoo knus, meneer. Meneer, maar meneer! Wie helpt ons dit zeggen?

K. S.

filosofie en confessie.

In aansluiting aan hetgeen „De Reformatie“ reeds eerder publiceerde, heeft het zijn nut afschrijft te geven ook van onderstaanden brief, waarmee ondertekenaar bedankte voor het lidmaatschap van de Vereeniging van Calvinistische Wijsbegeerte. Bij deze publicatie kan de vraag worden gesteld, of zij formeel juist is, daar de brief betreft een verenigingszaak van ten deele intern karakter en verwijst naar Correspondentie-bladen die niet behooren tot de voor ieder vrij bereikbare lectuur. Die vraag heb ik overwogen; ik meen echter tot publicatie niet alleen volle vrijheid te bezitten, doch ook verplicht te zijn. Wat het eerste — het recht — aangaat, de behandelde zaak is sinds lang van veel wijder strekking dan een interne aangelegenheid; zij betreft immers de mogelijkheid van lidmaatschap en de Statuten en deze beide zijn als zodanig publiek van aard. En vervolgens is het wel-lid-zijn zoowel als het niet-(meer)-lid-zijn een notoir feit, waarvan rekenschap af te leggen ook een plicht is, zeker in de sinds enkele jaren ontstane situatie en na de in dit blad reeds gegeven publicaties. Blijft de praktische moeilijkheid van verwijzing naar verenigingslectuur, die ik me niet competent acht volledig op te lossen; ik meen echter aan dit bezwaar genoegzaam tegemoet te komen met een enkele aanhaling van passages die handelen over het standpunt dat de vereeniging officieel en dus publiek wil innemen en verklaart ingenomen te hebben sinds de oprichting alsmede van hetgeen op het critieke punt prof. Holwerda daartegenover stelde; de hoofdzak van onderstaand schrijven zal daarmede duidelijk ge-

noeg zijn voor degenen die deze openbare feiten willen kennen en beoordeelen.

Volgens eerst de juist bedoelde aanhalingen:

Blijkens het letterlijke verslag merkte prof. Dooyeweerd in de bijzondere ledenvergadering op 12 Juni 1946 (apart voor bespreking dezer kwesties belegd) op, dat met opzet en voordacht de formulering van art. 2 der Vereeniging gekozen is zooals zij luidt, namelijk:

„Niet dat de vereeniging zich stelt op den grondslag van de drie formulieren van eenigheid, maar zoo, dat wij ons stellen op den grondslag van de Heilige Schrift, beleden als te zijn Gods Woord; en zoo beleden als Gods Woord, zooals dit in de drie formulieren van eenigheid geschiedt. D.w.z. wij erkennen, dat de Bijbel Gods Woord is“

„Een andere binding mocht ook niet komen. Een andere binding zou beteekenen verkerkelijking van wat naar zijn aard niet kerkelijk is. Onze vereeniging kan niet bestaan als een kerkelijke vereeniging“.

Daartegenover stelde prof. Holwerda:

„Ik bind mij niet formeel, maar aan den inhoud die beleden is.“

Elk belijden is niet maar een belijden: de Schrift is het Woord Gods, zonder dat ik daarbij over den inhoud der Schrift iets zeg. Belijden houdt in: God zegt mij dit en dat in de Schrift, heel concreet.

Dat raakt mij in mijn dagelijksch leven ook hier.

Dat belijden is fundamenteel voor heel ons leven: huwelijk, gezin, kerk, ook hier.

Is dit verkerkelijking? Allermint. De kerk heeft belijdenis te doen van het Woord. Ik bind mij aan dat Woord, waarvan de inhoud omschreven is in de drie formulieren van eenigheid.

(Dus) niet gebonden aan een kerkelijk verband, wel echter aan de kerkelijke belijdenis. En die belijdenis heeft consequenties in de politiek etc.“.

(resp. op pag. 33 en 39 van de Corr. bl. der Ver. voor C. W., XII, 1).

Met name naar de laatste passage verwijst het schrijven waarvan hier afschrijft volgt:

Utrecht, 3 Januari 1948.

Aan het Bestuur van de Vereeniging voor Calvinistische Wijsbegeerte, p/a den Hooggeleerden Heer Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven (voorzitter), Amsterdam.

Mijne Heeren,

Reeds langen tijd overwoog ik de vraag of het mij mogelijk was op een zuivere basis lid te blijven van Uw vereeniging in verband met de moeilijkheden, behandeld in de Correspondentiebladen XII, 1, April 1947, in het verslag van de op 12 Juni 1946 gehouden bijzondere ledenvergadering en mitsdien in die vergadering zelve.

In dit opzicht had ik reeds bezwaren, grootendeels rakende aan die, welke Prof. Holwerda in de bewuste vergadering zijnerzijds ontwikkelde, alsook aan die waarvan D. Jongeling en Van der Stoep in een gepubliceerd schrijven U later heeft gaven. Dat ik zelf toch nog geen beslissing U mededeelde, gelijk hier zal worden gedaan, geschiedde:

1e) omdat ik nog overwoog of metterdaad deze bezwaren doorslaggevend moesten zijn voor het afbreken der samenwerking in Uw kring;

2e) omdat ik eerst — ook ten behoeve van 1e — nog meerdere zekerheid en preciese informatie afwachte over het standpunt van de vereeniging en haar bestuur;

3e) omdat ik ook na ontvangst van zulke inlichtingen in den vorm van het April 1947 gedateerd uitvoerig verslag der vergadering in de corr. bladen niet direct schriftelijk wilde afhandelen, maar begeerde eerst Prof. Vollenhoven persoonlijk te spreken en mijn bezwaren rechtstreeks hem kenbaar te maken, in rekening brengend zoowel de officieele qualiteit van Uw voorzitter als de particuliere verhouding tot denzelfden, welke hij voor mij sinds meerdere jaren tot een aangename en door mij gewaardeerde heeft gemaakt en het respect dat ik hem in meer dan één opzicht ook als hoogleraar verschuldigd ben.

Thans echter heb ik zulk gesprek met prof. Vollenhoven in twee keer mogen houden. Alhoewel daarin alleen de hoofdpunten werden besproken en een nieuw gesprek over enkele onderdeelen nog in de bedoeling lag, waartoe ik echter nog geen gelegenheid had, meen ik toch door het gevoerde gesprek voldoende duidelijkheid te hebben ontvangen en mijnerzijds gegeven om zonder gevaar voor misverstand of het wekken van een verkeerd indruk U mijn standpunt mede te deelen. Ik doe dat thans, zonder verder uitstel, omdat ik Uw jaarvergadering niet wil laten voorbijgaan zonder U helderheid te hebben verschaft over mijn lidmaatschap.

Die helderheid U verschaffende, deel ik U nu mede, dat ik bedank als lid Uwer vereeniging.

De grond voor deze beslissing is hoofdzakelijk gelegen in het standpunt dat de vereeniging inneemt betreffende haar verhouding tot de confessie, overeenkomstig hetgeen in het verslag van bespreking ter vergadering van Juni 1946 wordt medegedeeld als verklaard door de professoren respectievelijk Dooyeweerd en Vollenhoven. Ik neem, gelet op den aard der vergadering en der publicatie, aan dat hiermee het standpunt van Bestuur en Vereeniging officieel be-

trouwbaars
klaar ik
Holwerda
van het

Het is
der vere-
mele erl-
welke in-
op deze
openbaar
hetgeen
Dit oord-
muleeris-
H. S. in
beleden
officieel
ten, die
over de
bonden z-
mede is
vaard tu-
en den i-
zelfde
en de go-
heid des
daan en
dersheid
h a n t
dat hier
paalde u-
taak-der-
denis (v-
over de,
„kerkelijk“
door de
tezamen.
worden c-
confessie
beleden -
tuiging v-
van zijn

Wanne-
komt op
slechts
vgl. hetg-
gemerkt
nog nad-
wezen v-
mers a l-
den rege-
mel waar-
spreken
God en
het vere-
de bedoe-
spijt. Zij
veel was
lijke vrij-
vereening
tie van c-
schap de-
lieren di-
ten, kra-
immers
zijn krac-
Gelijk de
1944 door
lijdenis v-
hun antw-
mingsel-
haar bes-
hebt U
king van
ning van
dere (da-
gnaat kon-
lijdenis v-
daad voll-
punt en
betreffend
der vere-
niet verg-
fischen
rechtstre-
verbande
aan de
zonder al-
ter zake
pet, vert-
Voorzo-
Vollenho-
punt altij-
het verle-
voorts op
zeer teg-
menga-
ongeoord-
mogelijk
kennen v-
mijne wr-
om als l-
Dr K. J.
wege eer-
noemde v-
petentie
aan mijn
van artt.